

Az adatvédelmi törvény előzményei a KSH-ban levéltári dokumentumok alapján

Összeállította: Könyves Tóth Pál
2014

Adatkezelési jogszabályok 1981 előtt

Stat. tárgyú jogszabályok (pl. 1973. évi V. tv a statisztikáról: 15.§

Magánszemély személye, családi és más körülményeire vonatkozó egyedi adatot csak statisztikai célra szabad felhasználni.)

1977. évi IV. törvény a Magyar Népköztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről

- 75. § (1) A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.
- 83. §
 - (1) A számítógéppel történő adatfeldolgozás nem sértheti a személyhez fűződő jogokat.
 - (2) A nyilvántartott adatokról tájékoztatást - az érintett személyen kívül - csak az arra jogosult szervnek vagy személynek lehet adni. Az érintett személy tájékoztatását csak abban az esetben lehet megtagadni, ha annak teljesítése állami vagy közbiztonsági érdeket sértene.
 - (3) Ha a nyilvántartásban szereplő valamely tény vagy adat nem felel meg a valóságnak, az érintett személy a valótlan tény vagy adat helyesbítését külön jogszabályban meghatározott módon követelheti.

1/1981. (I. 27.) BM rendelet a számítástechnikai rendszerek titok-, vagyon- és tűzvédelméről.

NYSZI

25

Dr. Nyitrai Ferencné elvtársnő,
- ELNÖK -

Dr. Nyitrai Ferencné elvtársnő,
a
Központi Statisztikai Hivatal
elnöke

I.sz.:14679

B u d a p e s t

Budapest, 1981. december 29.

Kedves Nyitrainé Elvtársnő!

A Neumann János Társaságban előzetes megbeszélést folytattunk mellékelt tervezetemmel kapcsolatban. Miután teljes egyetértésre talált, megfelelő helyen politikai konzultációt is folytattam, és az indításhoz elvi áldást osztottak. Mielőtt bármit is továbblépnék, szeretném Önt ezzel megkeresni, de a telefoni jelentkezés előtt tájékoztatásul küldöm magát a javaslatot.

Szívélyes üdvözlettel:

Vámos Tibor

Melléklet: Informatika törvény javaslat

1981. nov.
Vámos Tibor

N/MT

26

Informatika törvény javaslat

- második tervezet -

A Neumann János Számítógéptudományi Társaság elnöksége javasolja, hogy a KSH és a MTEsz közösen terjesszenek elő egy informatika törvény tervezetet. Törvényrendszerünkben és különböző egyéb rendelkezésekben már számos előzmény található, azonban az informatika haladása, a társadalom egészét átfogó, sok irányú szövevénye aktuálissá teszi, hogy a Magyar Népköztársaság önálló, az Országgyűlés által hozandó törvény keretében rögzítse politikáját. Ennek komoly belpolitikai jelentősége is lenne, újabb lépés törvényes rendünk szilárdítása, az állampolgár és az állam viszonyainak korszerűsítése, az államigazgatás reformjának előkészítése, a szocialista demokrácia további kiteljesedésének folyamata szempontjából. Egy informatika törvény tovább javítaná az ország belpolitikai közérzetét, az élet minőségéről alkotott véleményeket. Nagy külpolitikai jelentősége is volna: valószínűleg az első olyan, szocialista országban hozott törvény lenne, amely ezzel a feladatkörrel átfogóan foglalkozik és csak néhány év késéssel követi azokat a legfejlettebb, általában szociáldemokrata berendezkedésű, polgári demokratikus tőkés államokat, amelyekben ezek a kérdések a politikai közvélemény előterébe korábban kerültek, a számítástechnika és informatika korábbi elterjedése következtében. Az informatika törvény sok szempontból szélesebb, más vonatkozásokban szűkebb területet ölel föl, és ezért határozottabb jelleget mutat, mint a korábbi statisztikai törvény. Az informatika törvény rögzítené, hogy milyen adatokat lehet és nem lehet az állampolgároktól kérdezni, mik az állampolgárok adatszolgáltatási kötelezettségei és milyen adatokat lehet egyáltalán az állampolgárokról tárolni.

Perczel György elvtárs
alosztályvezető
MSZMP KB
Gazdaságpolitikai Osztály
B u d a p e s t

Kedves Perczel elvtárs!

A Neumann János Számítógéptudományi Társaság elnöke, dr. Vámos Tibor elvtárs a közelmúltban eljuttatta hozzám is azt a tervezetét, amelyben egy un. informatika törvény megalkotását javasolja kezdeményezni. A tervezet azokkal a problémákkal foglalkozik, amelyeket a legújabb kommunikációs technikákkal összefonódó számítógépesítés idéz elő a társadalmi viszonyok fontos elemeire gyakorolt hatásaival. Ezek valószínűleg előbb-utóbb minden országban ujszerű politikai - és részben jogi - megközelítést kívánnak. A kérdéskörrel nemzetközi szervezetek, konferenciák, több országban a kormányzati szervek nagy nyomatékkal foglalkoznak.

Egy ilyen átfogó "adatvédelmi" jogi szabályozásnak vagy esetleg a hatályos törvényeink, rendelkezéseink összehangolt módosításának, kiegészítésének szükségességét és módozatait vizsgáló munkában a Központi Statisztikai Hivatal feladatköre alapján kész részt vállalni, azokat a bel- és külpolitikai érdekeket is figyelembe véve, amelyeket Vámos elvtárs javaslat-tervezete kiemel.

Budapest, 1982. január 14.

Elvtársi üdvözlettel:

Nyitrai Ferenc
/Nyitrai Ferencné dr./

Lázár György elvtárs,
a Minisztertanács elnöke

B u d a p e s t

Kedves Lázár elvtárs!

Kedves Nyitrai Ferencné elvtárs!

Eppen ma születtem az igazságot felhívó
jelenet, melyet a KSH-nél kaptam az új
bizottságok megnevezéséről, a létrehozandó
bizottságok megnevezéséről a MNB és az
JM (jogi bizottság) képviselőitől.
Eltársi üdvözléssel.

A számítástechnikát a gazdálkodó szervezetek mellett minden-
képp igénybe veszik olyan államigazgatási, pénzügyi, egészségügyi stb. tevékenységek támogatására is, amelyek kapcsán a
lakosságra, személyekre vonatkozó információkat kezelnek.

Emiatt több oldalról felmerült az a vélemény, hogy az
adatvédelemre, illetve a személyiség védelmére vonatkozó jelen-
leg érvényes és különböző jogszabályokban megjelenő előírások
már nem elegendők. Ismeretesek olyan javaslatok, hogy több
országhoz hasonlóan Magyarországon is kerüljön sor egy átfogó
un. "információs törvény" kibocsátására.

A kérdéskör megnyugtató lezárása érdekében helyesnek tű-
nik a szükséges szabályozás jellegének, körének, részletezett-
ségének megítélése és összevetése a jelenlegi szabályozással,
a szocialista és más országok ez irányú tapasztalatainak átte-
kintése és mindennek alapján annak megvitatása, hogy indokolt
és célszerű-e új, átfogó jogszabály alkotását javasolni.

Ezt az elemzést célszerűen a Párt Gazdaságpolitikai
Osztálya, az érdekelt akadémiai intézetek, egyetemi tanszékek,
a Kereskedelmi Kamara és a KSH képviselőiből erre a célra lét-
rehozott bizottság végezhetné el, amelynek munkáját felkért
szakértők segítenék.

Fentiekre vonatkozóan kérem Lázár elvtárs szíves állás-
foglalását. Egyetértő válasza esetén a KSH kész a jelzett
bizottság létrehozását kezdeményezni és munkáját támogatni.

Tájékoztatom még Lázár elvtársat, hogy azonos levelet
irtam Ballai László elvtársnak.

Budapest, 1984. május 22.

Eltársi üdvözléssel:



Nyitrai Ferencné
/Nyitrai Ferencné dr./

131

122

benyújtva
84. viii. 16.
Paul

Dr. Raft Miklós elvtársnak,
a Minisztertanács Titkársága
vezetőjének
B u d a p e s t

Kedves Raft elvtárs!

Tájékoztatom, hogy az adatvédelemnek, illetve a személyi-
ség védelmének jogi szabályozását érintő, mostanában kialakult
viták megnyugtató lezárása érdekében célszerűnek tartom egy
szűkkörű munkabizottság létrehozását, amely a jelzett probléma-
kör "helyzetelemzését" elvégezné és a tannivalókat meghatározná,
felkért szakértők közreműködését is igénybe véve.

A bizottság vezetésével Pesti Lajos elvtársat, a KSH
elnökhelyettesét bizom meg.

Kérem Raft elvtársat, hogy a vázolt feladat sikeres meg-
oldása érdekében delegálja a munkabizottságba a Minisztertanács
Titkárságának képviselőjét.

Budapest, 1984. június 11.

Elvtársi üdvözlettel:

Nyitrai
/Nyitrai Ferencné dr./

Dr.Tóth János elvtárs,
Kulturális Bizottság titkára

Budapest

Kedves Tóth Elvtárs!

Mint ismeretes, az Országgyűlés tavaszi ülészakán napi-
rendre kerül a sajtóról szóló törvényjavaslat. Ezt meg-
előzően a Kulturális Bizottság széles körűen megvitatja
a szóban forgó törvényjavaslatot.

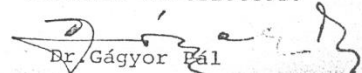
Ezzel összefüggésben javasolom, hogy a sajtótörvény vitá-
ja kapcsán foglalkozzunk az informatika teljes probléma-
körével, mert úgy érzem, hogy bizonyos értelemben a sajtó
körébe is tartozik.

Javasolom továbbá, hogy megfelelő gondolati és tartalmi
előkészítés után, de mindenképpen még a VII. ötéves terv
során alkossuk meg az informatikai törvényt is, ahol az
elektronikus információgyűjtés, tárolás, feldolgozás és
terjesztés sajátos problémáit szabályoznánk. Egy infor-
matikai törvény létrehozása elősegítené az informatika
széles körű hazai elterjedését. E törvénnyel ugyanakkor
védelmet kell biztosítani az informatika sajátos és em-
berekre ható nem kívánatos kihatásai ellenében szemben.

Amennyiben a Kulturális Bizottság egyetért és támogatja a
javaslatot, egy informatikai törvény létrehozását, úgy
személyesen is segítem és közre kívánok működni előkészí-
tésében. Úgy érzem, hogy ezzel jelentős lépést tennénk az
információs korszak hazai kiteljesedéséhez, társadalmi,
gazdasági haladásunk elősegítéséhez.

Melléklet

Elvtársi üdvözlettel:


Dr. Gágyor Pál

Az Információsabályozási Munkabizottság tagjai (1986. szeptember)

- 1./ Dr. Glatz Olivér
főosztályvezető
Magyar Nemzeti Bank Budapest, 1850.
- 2./ Dr. Lakatos László
osztályvezető
Minisztertanács Titkársága Budapest, Pf.2. 1357.
- 3./ Dr. Mohácsy László
főosztályvezető
Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Budapest, Pf.565. 1374.
- 4./ Dr. Papácsy Edit
osztályvezető
Igazságügyi Minisztérium Budapest, Pf.54. 1363.
- 5./ Dr. Vámos Tibor
akadémikus
MTA SZTAKI Budapest, Pf.63. 1502.
- 6./ Dr. Verebélyi Imre
igazgató
Államigazgatási Szervezési Intézet Budapest, Pf.275. 1502.
- 7./ Dr. Weisz Istvánné
igazgató
SZÁMALK Budapest, Pf.146. 1502.
- 8./ Dr. Zányi Jenő
alelnök
Magyar Kereskedelmi Kamara Budapest, Pf.106. 1389.

Tézisek a politikai intézményrendszer reformjának
jogalkotási feladatairól

/Melléklet az államminiszter szóbeli előterjesztéséhez/

Az Országgyűlés 27. ülésén úgy döntött, hogy felkéri a Minisztertanácsot, adjon tájékoztatást az Országgyűlésnek a politikai intézményrendszer reformjával kapcsolatos tervekről, azok irányáról, a jogszabályok megalkotásának sorrendjéről, tervezett határidejéről.

A politikai intézményrendszer reformja összetett politikai folyamat, amelynek egyik - lényeges - eleme a jogállamiság megteremtését szolgáló jogalkotási tevékenység.

A politikai intézményrendszer reformjában központi szerepet tulajdonítunk az Alkotmány korszerűsítésének, amelyet az egységes reformfolyamat alapvető jogi biztosítékának tekintünk. Ugyanakkor az új Alkotmány megalkotása előtt és után egyaránt más jelentős jogalkotási feladatokat is el kell végezni.

I. Az államszervezet átalakítása

1. Az Országgyűlésre vonatkozóan alapvető rendelkezéseket fog tartalmazni az Alkotmány, valamint az Országgyűlés ügyrendje: a jelenleg folyamatban lévő ügyrend-korszerűsítés eredményeképpen biztosítani kell az Országgyűlés még hatékonyabb működését az új Alkotmány elfogadásáig. Ezt követően - az elméleti és gyakorlati kérdéseknek az Alkotmányban történő tisztázása után - ismét szükségessé válik egy ezen intézkedésekhez illeszkedő új házszabály kidolgozása.

14. A Központi Statisztikai Hivatal javaslatával egyetértve idetartozónak véljük a személyi adatok kezeléséről és a közérdekű adatok nyilvántartásáról szóló törvényt is.

Javaslat érkezett még a munkához való jog, a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó szabályozás tárgyában /IpM/, a jegybankra /MNB, OÁH/, az egészségügyre, a sportra /MÉM/, a versenyjogra /OT/, a szövetkezetekre /TOT, SZÖVOSZ/ vonatkozó szabályozás felülvizsgálatára. Ezeknek a tárgyköröknek a vizsgálatával egyetértünk, de nem tartjuk indokoltnak a politikai intézményrendszer reformja tárgyai közötti elhelyezést.

Budapest, 1988. november


Pozsgay Imre



MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MINISZTERTANÁCSA

~~Titkos!~~

Készült ^{58.} példányban ^{Dr. Varga}
^{33.} sz. példány ^{elvtárs}

A minősítés érvényét
vesztette. 2005. jún. 16.

Kapják:

a Minisztertanács tagjai,
az MT ülés állandó résztvevői,
Deák Gábor elvtárs,
Gábor András elvtárs,
Halmos Csaba elvtárs,
Huszár István elvtárs,
Nyitrai Ferencné dr. elvtársnő,
Szikszay Béla elvtárs,
Tétényi Pál elvtárs,
dr. Tóth János elvtárs

A M I N I S Z T E R T A N Á C S

3022/1989.

határozata

a személyes adatok kezeléséről és a közérdekű adatok
nyilvánosságáról szóló törvény elveiről

1. A Minisztertanács a személyes adatok kezeléséről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényjavaslat elveiről készített előterjesztést és annak mellékletét elfogadja.
2. A Minisztertanács felkéri a Hazafias Népfrontot, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségét, a Magyar Gazdasági Kamarát és a Magyar Jogász Szövetséget a törvénytervezet társadalmi vitájának megszervezésére.
3. A törvénytervezetet a Központi Statisztikai Hivatal elnöke és az igazságügyminiszter 1990. december 31-ig terjessze a Minisztertanács elé.

Budapest, 1989. január 26.

Németh Miklós s.k.
a Minisztertanács elnöke



KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Számítástechnika-alkalmazási főosztály
1024 Budapest II., Keleti Károly u. 5-7.
Postacím: 1525 Budapest Pf. 51.
Telefon: 152-850/463

Tárgy:

Előadó:

Ikt. sz.: 751-...../198.....

A Minisztertanács ez év januárjában jóváhagyta a személyes adatok kezeléséről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényjavaslat elveit (3022/1989. sz. MT határozat).

Az elvekkel összhangban kidolgoztuk a törvénytervezet szövegét, amelyet előzetes szakmai megvitatásra bocsátunk. A felgyorsult társadalmi események követésének állami szinten is jelentkező igényére tekintettel kérjük, hogy két héten belül

május 31-ig

jelezzék a törvényjavaslat szövegezésével kapcsolatos észrevételeiket. Ezután pedig vizsgálják meg az ágazatukban vagy érdekeltsgői körükben hatályos jogszabályokat abból a célból, hogy eleget tehessünk a jóváhagyott elvek egyikének, melynek értelmében meg kell teremteni az összhangot a tör-

2

Véleményüket - a törvényjavaslat által érintett jogszabályok és jogszabályi helyek felsorolásával együtt - folyó év

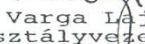
június 15-ig

várjuk.

Budapest, 1989. május 22.

SKV - B:

Elvtársi üdvözlettel


(dr. Varga Lajos)
főosztályvezető

Jelentősebb, a KSH megbízásából készített dokumentumok

- KSH Szt-alk. Főo
 - Az első magyar adatvédelmi törvény vázlata (1985. dec.)
- Kilényi, MTA Államtudományi Kutatások Programirodájának vezetője
 - Informatika – közigazgatás – jogi szabályozás, tanulmány, 1986.
 - Problematika és koncepcióvázlat a személyi adatok nyilvántartásának általános szabályairól szóló törvényhez (1986)
- Székely Iván
 - Adatvédelem és információszabadság a fejlett tőkés országokban (1986-87)
- KSH Szt-alk. Főo
 - Az információszabályozási koncepció (1987. okt.)
- Sólyom László, egyetemi tanár (ELTE, Jogi Kar, Polgári Jogi tanszék)
 - Az információszabályozási törvény tervezete, 1988. jan.

Alkotmány, 1989. okt. 23.

Alapvető jogok és kötelességek

- **59. §** A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.
- **61. § (1)** A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

1989.

- Az Információs szabályozási Munkabizottság titkárát meghívják az Adatvédelmi Biztosok Nemzetközi Konferenciáira (1989 Berlin, 1990. Párizs, 1991. Strasbourg, 1992. Sidney),
- az ET 108. egyezmény tanácsadó bizottsága és munkacsoportjai üléseire (1989 – 1993),
- az IWGDPT értekezleteire (mely munkacsoportnak mindmáig tagja).

T E R V E Z E T

1990. aug. 22.

2)

T Ö R V É N Y J A V A S L A T

a személyes adatok kezeléséről és a közérdekű adatok
nyilvánosságáról

Az Országgyűlés - a Magyar Köztársaság Alkotmányában és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában foglaltakkal összhangban - a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülése érdekében a következő törvényt alkotja.

I. fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. §

E törvény célja annak biztosítása, hogy - ha jogszabály kivételt nem tesz - személyes adatával mindenki maga rendelkezzen, illetve a közérdekű adatokat mindenki megismerhesse.

1990

- Az országgyűlési választásokat követően a KSH elnöke felszámolja a Számítástechnika-alkalmazási Főosztályt. A törvényelőkészítés ezt követően a KSH nélkül, az Igazságügyi Minisztériumban folyik tovább.

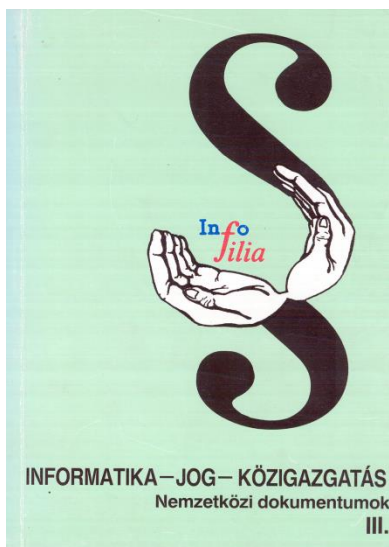
Infofilia Magyar Adatvédelem és Információszabadság
Alapítvány kiadványai.

1991-1993, öt kötet, 400 példány, a BM anyagi támogatásával.

Informatika – Jog – Közigazgatás
Nemzetközi dokumentumok.

Fejlett országok törvényeinek, nemzetközi szervezetek egyezményeinek, irányelveinek stb. magyar nyelvű fordításai (32 dokumentum).

E tekintetben is jelentős Székely Iván tevékenysége.



15/1991. (IV. 13.) AB határozat

- Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy személyes adatok meghatározott cél nélküli, tetszőleges jövőbeni felhasználásra való gyűjtése és feldolgozása alkotmányellenes.
- Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a korlátozás nélkül használható, általános és egységes személyazonosító jel (személyi szám) alkotmányellenes.
- Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az állami népeességnyilvántartásról szóló 1986. évi 10. törvényerejű rendelet, valamint a Minisztertanácsnak e törvényerejű rendelet végrehajtására kiadott 25/1986. (VII. 8.) MT rendelete és a 102/1990. (VII. 3.) MT rendelete alkotmányellenes, ezért a törvényerejű rendeletet és végrehajtási rendeleteit megsemmisíti.
- Az Alkotmánybíróság (...) a személyes adatok védelméhez való jogot nem hagyományos védelmi jogként értelmezi, hanem annak aktív oldalát is figyelembe véve, *információs önrendelkezési jogként*.

Törvényjavaslat

- 1992 tavaszán a kormány – 4544. számon, sürgős tárgyalás kérve – benyújtja az Országgyűlésnek;
- több, mint 140 módosító indítvány, melynek túlnyomó részét elutasítják;
- 1992. okt. 27. elfogadva:
1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról

*A Magyar Köztársaság
Igazságügy-minisztere*

Dr. Könyves Tóth Pál úrnak

B U D A P E S T
Nagybányai ut 43/A
1 0 2 5

TISZTELT KÖNYVES TÓTH ÚR !

Ezuton szeretném megköszönni Önnek azt a kiemelkedő tevékenységet, amellyel hozzájárult a magyar adatvédelmi törvény kidolgozásához.

Szakértelme és fáradságos munkája nagy segítséget jelentett az Igazságügyi Minisztérium részére a törvény előkészítése során, és nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy Magyarországon modern és az európai elveknek megfelelő adatvédelmi szabályozást sikerült kialakítani.

Külön köszönöm, hogy abban az átmeneti időszakban, amíg Magyarországnak nem volt adatvédelmi törvénye, segítségünkre volt az Európa Tanács adatvédelmi kérdésekkel foglalkozó munkájában, illetve a megfelelő bizottságokban való magyar részvétel ellátásában.

Kívánok Önnek további sikeres tevékenységet.

Budapest, 1993. április 6.

Köszöneti:
Dr. Harsai István

